

Світлана Берзіна,
президент ВГО «Жива планета»

№ 03 / 2023, березень / У нормативно-правовому полі

Безпечне виробництво: новації Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією»

З листа до редакції:

Надайте, будь ласка, аналітичний розгляд Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією»

В Україні, за оцінками даними, виробляється приблизно 3500–4600 окремих найменувань хімічної продукції (у тоннажі понад 1 т/рік) і щорічно імпортується 4000–5500 окремих найменувань хімічної продукції.

Загалом, незалежно від тоннажу, суб'єкти господарювання виробляють та імпортують понад 40 000 одиниць хімічної продукції, включаючи однакові за назвою та/або хімічним складом.

Внутрішній обіг небезпечних хімічних речовин в Україні становить 10,5–11 млн т, у тому числі прекурсорів – близько 2 млн т за фактичною вагою.

У [Законі України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією»](#) вперше встановлено системні вимоги щодо:

- безпечного виробництва;
- надання на ринку та використання хімічної продукції для усіх без винятку суб'єктів господарювання, включаючи імпортерів та уповноважених представників іноземних товаровиробників;
- оприлюднення вичерпної інформації про усі хімічні речовини, які надаються на ринку України у складі хімічної продукції.

Вимоги Закону поширюються на будь-яку діяльність, пов'язану з виробництвом, імпортом, експортом, наданням на ринку, використанням та утилізацією хімічної продукції, а також встановлено вимоги щодо поводження з хімічними речовинами.

Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, тобто **29.12.2022**, та вводиться в дію через вісімнадцять місяців з дня набрання чинності цим Законом, тобто з **30.06.2024**.

Прийняття Закону забезпечило правову основу для глобальної реформи у сфері хімічної безпеки, що передбачає розроблення та прийняття національного та регіональних планів управління хімічною безпекою, які забезпечуватимуть ефективну реалізацію заходів, необхідних для впровадження системних вимог щодо безпечного виробництва, надання на ринку та використання хімічної продукції для усіх без винятку суб'єктів господарювання, включаючи імпортерів та уповноважених представників іноземних товаровиробників, а також щодо оприлюднення вичерпної інформації про усі хімічні речовини, які надаються на ринку України у складі хімічної продукції.

Закон регулюватиме ринок хімічної продукції, а саме:

- хімічні речовини;
- суміші;
- сплави;
- вироби, під час використання яких відбувається навмисне вивільнення хімічних речовин або які виготовляються для проведення підривних робіт чи створення піротехнічного ефекту.

Сфера дії цього Закону **не поширюється на діяльність**, пов'язану з виробництвом, імпортом, експортом, обігом, використанням, утилізацією та/або видаленням:

- активних фармацевтичних інгредієнтів;
- лікарських засобів;
- наркотичних засобів;
- психотропних речовин, їхніх аналогів та прекурсорів;
- пестицидів і агрохімікатів;
- біоцидів;
- дезінфекційних засобів;
- тютюнових виробів;
- нікотиновмісної продукції;
- кінцевої косметичної продукції.

Серед новацій – скасування ліцензування виробництва особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається КМУ, як такого, що не є ефективним та невідповідним актам ЄС (станом на 12.11.2021 ліцензійний реєстр містить інформацію лише щодо 31 ліцензіата).

Крім того, реформа передбачає впровадження низки нових документів дозвільного характеру та адміністративних послуг.

Документи та послуги, що впроваджуються в межах реформи у сфері хімічної безпеки

1

Рішення про державну реєстрацію хімічної речовини

Документ дозвільного характеру, що відповідає вимогам Регламенту (ЄС) № 1907/2006 Європейського Парламенту та Ради від 18.12.2006 щодо реєстрації, оцінювання, авторизації та обмеження хімічних речовин (REACH), створення Європейського агентства з хімічних речовин, внесення змін до Директиви 1999/45/ЄС та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 793/93 та Регламенту Комісії (ЄС) № 1488/94, а також Директиви Ради 76/769/ЄЕС та Директив Комісії 91/155/ЄЕС, 93/67/ЄЕС, 93/105/ЄС та 2000/21/ЄС.

2

Дозвіл на використання особливо небезпечної хімічної речовини, яка виводиться з ринку

Документ дозвільного характеру, що відповідає вимогам Регламенту (ЄС) № 1907/2006 Європейського Парламенту та Ради від 18.12.2006 щодо реєстрації, оцінювання, авторизації та обмеження хімічних речовин (REACH), створення Європейського агентства з хімічних речовин, внесення змін до Директиви 1999/45/ЄС та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) № 793/93 та Регламенту Комісії (ЄС) № 1488/94, а також Директиви Ради 76/769/ЄЕС та Директив Комісії 91/155/ЄЕС, 93/67/ЄЕС, 93/105/ЄС та 2000/21/ЄС.

3

Дозвіл на використання отруйної хімічної речовини

Документ дозвільного характеру, що вводиться з метою реалізації права використання отруйних хімічних речовин і спрямований на забезпечення виконання вимог ст. 321 Кримінального кодексу України. Для впровадження передбачено внесення змін до ст. 2 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

4

Письмова згода (повідомлення) про транскордонне перевезення ртуті та її сполук

Документ дозвільного характеру, що вводиться з метою забезпечення виконання вимог Мінаматської конвенції про ртуть і впроваджується після приєднання України до зазначеного міжнародного договору.

5

Висновок стосовно можливості здійснення виробництва, імпорту та експорту продукції, що містить ртуть

Документ дозвільного характеру, що вводиться з метою забезпечення виконання вимог Мінаматської конвенції про ртуть і впроваджується після приєднання України до зазначеного міжнародного договору.

6

Реєстрація повідомлення про використання альтернативної назви хімічної речовини

Адміністративна послуга, яка вводиться з метою надання можливості використання альтернативних назв хімічних речовин для захисту прав інтелектуальної власності та маркетингу (немає реєстрації – немає ринку).

Вартість отримання документів дозвільного характеру залежатиме від видів державного регулювання та розраховуватиметься з урахуванням вимог зазначених актів права ЄС, а також Регламенту Комісії (ЄС) № 340/2008 від 16.04.2008 про платежі та збори, що сплачуються Європейському хімічному агентству відповідно до Регламенту (ЄС) № 1907/2006 Європейського Парламенту та Ради про реєстрацію, оцінювання, авторизацію та обмеження хімічних речовин (REACH).

Дозвільні документи будуть впроваджені з прийняттям відповідних нормативно-правових актів, що будуть регулювати порядок їхнього отримання. Нині ці акти перебувають на стадії розроблення.
